

ня бюджету та пенсійне забезпечені області. Тому система управління умовами формування трудових ресурсів регіонів вимагає кардинальних рішень та має бути направлена на забезпечення кількісного і якісного відтворення сільського населення як природної основи формування трудових ресурсів.

Література

1. Статистичний щорічник Хмельницької області за 2005 рік. Головне управління статистики в Хмельницькій області. — Хмельницький, 2006. — 441 с.
2. Стан зареєстрованого ринку праці Хмельницької області за 2005 рік. Аналітичний статистичний збірник № 4. — Хмельницький, 2006 р.
3. Первинні документи Головного управління агропромислового розвитку Хмельницької облдержадміністрації.

Стаття надійшла до редакції 16.03.2007

УДК 334.72 (477.61)

В. Г. Сумцов, канд. екон. наук,

І. А. Гнатенко аспірант,

Східноукраїнський національний університет
імені Володимира Даля

АНАЛІЗ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

АНОТАЦІЯ. У статті викладені тенденції розвитку підприємництва в Луганській області. Ціллю статті є розгляд тенденцій розвитку малого підприємництва в області, виявлення проблемних питань, які необхідно вирішувати на регіональному рівні, а також формування подальших пріоритетних напрямків.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. Підприємництво, суб'єкти господарювання, малі підприємства, зайнятість, перспективи малого бізнесу.

Світова практика свідчить, що в сучасних умовах розвиток малого підприємництва є одним з найважливіших факторів рішення соціально-економічних проблем територій. Крім рішення більш важливої суспільно-політичної задачі — формування середнього класу, посилення демократії й інститутів цивільного суспільства, мале підприємництво здатне вирішувати соціальні

задачі (проблеми зайнятості, створення джерел доходів для населення, виробництва товарів і послуг за доступними цінами) і економічні задачі (створення конкурентного середовища, залучення приватного капіталу і зовнішніх інвестицій, удосконалення технологій, наповнення бюджетів різних рівнів).

Проблеми розвитку малого підприємництва порушені у працях таких вчених, як: З. С. Варналій, котрий визначав поняття, сутність та функції підприємництва [1, с. 79], М. М. Діденко, Т. П. Ковальчук, які визначили сферу підприємницької діяльності [2, с. 83], О. М. Невелєв, в одній з робіт підкреслював, що саме підприємницька ініціатива забезпечить появу середнього класу [3, с. 8] та інші. Але ж інтерес до наукових і практичних аспектів розвитку малого підприємництва в Україні та її регіонах не слабшає в зв'язку з тим, що в міру цього розвитку з'являються й актуалізуються нові аспекти проблеми, виникає необхідність у переосмисленні колишніх представлень або у формуванні нових концепцій, підходів, методів вивчення і регулювання стосовно нового компонента сучасної української економіки.

Ціллю статті є розгляд тенденцій розвитку малого підприємництва в Луганській області, виявлення проблемних питань, які необхідно вирішувати на регіональному рівні, а також формування подальших пріоритетних напрямків.

Малими підприємствами (незалежно від форми власності) вважаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує 50 осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує суми, еквівалентної 500 тис. (п'ятистам тисячам) євро по середньорічному курсу Національного банку України по відношенню до гривні [4, с. 12].

В економіці Луганської області на протязі останніх років зберігається тенденція до підвищення ролі підприємництва, у першу чергу малого бізнесу. На початку 2006 року в області функціонувало 84,7 тис. суб'єктів малого бізнесу (фізичних та юридичних осіб і фермерських господарств), що на 6,4 % більше до попереднього року, в тому числі: 10,3 тис. малих підприємств, 72,9 тис. фізичних осіб-підприємців та 1,5 тис. фермерських господарств. Очікується, що кількість суб'єктів малого бізнесу до кінця 2006 року зросте на 5,9 % та складе 89,7 тис., у 2007 році — на 5,9 % та складе 95 тис. одиниць. Із розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення в області припадає 43 малих підприємства [5, с. 2].

Малі підприємства використовують здебільшого місцеві ресурси, міцніше прив'язані до регіону свого розташування. Крім того

вони є значним джерелом поповнення місцевих бюджетів, часто беруть участь у спонсоруванні місцевих програм, будучи зацікавленими в економічному розвитку території, на якій вони знаходяться.

Великою мірою роль малого підприємництва в Луганській області полягає у вирішенні питання зайнятості, що проявляється, насамперед, у здатності малого бізнесу створювати нові робочі місця і поглинати надлишкову робочу силу. Особливо це стосується нинішнього стану справ як в Україні в цілому, так і в регіоні зокрема. Адже в той час, коли йде процес скорочення робочих місць на великих підприємствах, малі фірми не тільки зберігають, але й створюють нові робочі місця.

Окрім вирішення проблем створення нових робочих місць, формування конкурентного ринкового середовища та відповідної кон'юнктури ринкової економіки, малі підприємства виконують ще ряд важливих функцій.

Створення і діяльність великої кількості малих підприємств забезпечує стабільний розвиток регіональної економіки. Завдяки більш високій конкуренції вони краще забезпечують місцеві ринки товарами і послугами і в той же час значно менше дестабілізують ситуацію на ринку робочої сили при банкрутстві окремих з них у порівнянні з великими підприємствами.

Крім інших вищезазначених функцій підприємництва виділяються саме та, що воно виступає важливим джерелом фінансового та організаційного забезпечення соціального захисту, вносить визначальний внесок у зменшення соціальної напруги і демократизації ринкових відносин. Саме мале підприємництво своїми руками забезпечує свій рівень життя, воно є фундаментальною основою у формуванні середнього класу. Важлива роль малого підприємництва полягає і в тому, що воно виступає інвестором вітчизняної економіки, а також сприяє розширенню експортних можливостей держави.

Але на сьогодні залишається ряд проблемних питань, які необхідно вирішувати регіональному рівні:

- передбачати надання пільг зі сплати місцевих податків та зборів підприємцям, які працюють за пріоритетними для регіону напрямками;

- посилити роботу з реалізації єдиної державної регуляторної політики, а саме: перегляду діючих та недопущення прийняття економічно недоцільних і неефективних регуляторних актів;

- забезпечити висвітлення в засобах масової інформації проєктів та прийнятих уже регуляторних актів. Залучати до їх обговорення громадськість;

— з метою підвищення інформованості суб'єктів підприємництва створити власні сайти;

— підвищити якісний рівень роботи дозвільних офісів за принципом «єдиного вікна», забезпечивши їх окремими приміщеннями та відповідною оргтехнікою;

— активізувати роботу з подальшого формування ефективної мережі інфраструктури підтримки підприємництва, де основним партнером виступили б місцеві органи влади;

— передбачати передачу, у тому числі на пільгових умовах, у користування цим структурам приміщень та об'єктів комунальної власності;

— підвищити ефективність діяльності координаційних рад з питань розвитку та підтримки малого підприємництва;

— активізувати передачу в користування підприємцям вільних площ.

Пріоритетними напрямками в розвитку малого підприємництва на 2005—2007 роки будуть:

— розвиток малого підприємництва в сфері житлово-комунального господарства;

— підтримка інноваційного малого бізнесу, реалізація інвестиційних проектів у сфері високих технологій у кооперації з великими підприємствами області;

— розширення переліку інформаційно-консультаційних послуг, наближення їх до споживачів шляхом розширення діяльності організацій з розвитку і підтримки малого підприємництва;

— посилення ролі районних адміністрацій у підтримці малих підприємств;

— поліпшення екологічного стану шляхом збору і переробки побутових і виробничих відходів.

Отже, підприємництво — це провідний сектор ринкової економіки, який забезпечує насиченість ринку товарами та послугами, сприяє здоровій конкуренції, створює новий прошарок — підприємець-власник.

Сьогодні саме з малим підприємництвом держава пов'язує надію на швидкі позитивні структурні зміни в економіці, вихід з економічної кризи та створення умов для розширення впровадження ринкових реформ. Перспективи малого бізнесу пов'язані і з його особливою роллю як у переході до ринкової економіки, так і в її становленні. Насамперед це полягає в тому, що самостійне господарювання суб'єктів підприємницької діяльності активно впливає на формування конкурентного середовища.

Адже кожен підприємець старається зайняти свою нішу на ринку товарів чи послуг, прагне випускати потрібну і якісну продукцію, намагаючись тим самим привернути до себе споживача. Все це перетворює мале підприємництво у своєрідний соціальний двигун економічного розвитку, надає ринковій економіці необхідної гнучкості і спонукає до зростання добробуту регіону.

Література

1. Варналій З. С. Основи підприємництва. — К.: Знання — Прес, 2002. — 218 с.
2. Диденко М. М., Ковальчук Т. П. Перспективы развития предпринимательства в Украине. — К.: Альянс, 2003. — 237 с.
3. Невелєв О. М. Мале підприємництво в регіоні. Економічні та правові засади. — К.: Альянс, 1998. — 252 с.
4. Настольная книга для предпринимателей и малых предприятий / Под. ред. Косарева С. В., Горпинченко И. И., Гедзерука Д. И. — Луганск: Редлайн, 2004. — 112 с.
5. Інформація про стан розвитку малого підприємництва в Луганській області за 2006 рік: Головне управління економіки Луганської облдержадміністрації. — 2006. — 4 с.

Стаття надійшла до редакції 04.05.2007

УДК 331

Т. Н. Сыроед, канд. экон. наук, проф.,
Л. В. Евстратенкова, ст. преподаватель,
Белорусский торгово-экономический
университет потребительской кооперации (Гомель)

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К АНАЛИЗУ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТРУДОВЫХ РЕСУРСОВ ТОРГОВЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ В УСЛОВИЯХ СОЦИАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ

Курс на социально-ориентированную рыночную экономику придает вопросам анализа эффективности использования трудовых ресурсов торговой отрасли особую актуальность и практическую значимость. При оценке эффективности использования трудового потенциала в торговле следует определять такие показатели, как производительность труда торговых работников, рас-